श्री शिवाजी रायगड स्मारक मंडळ

शिवचरित्र स्पर्धा

छत्रपती शिवाजीमहाराज
इ. ७ वी स्तर

दिनांक : शनिवार, १५ फेब्रुवारी २०२० | **एकूण गुण : १००** | **वेळ : १ तास**

सूचना :

1) तुमची उत्तरे स्वतंत्रपणे दिलेल्या उत्तरपत्रिकेवर लिहा. त्यासाठी निळे किंवा काळे बॉलपेन वापरावे.

2) प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तरासाठी चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी योग्य उत्तराच्या क्रमांकाचे वर्तुळ रंगवा.

उदा. ● १ ○ २ ○ ३ ○ ४

3) जर तुमचे उत्तर चुकीचे आहे असे वाटल्यास व तुम्हाला दुरूस्त करावयाचे असेल तर चुकीच्या वर्तुळावर पुढे दाखविल्याप्रमाणे फुली मारा व योग्य वर्तुळ रंगवा. एकाच प्रश्नासाठी एकापेक्षा जास्त वर्तुळे रंगविल्यास गुण दिले जाणार नाहीत.

उदा. ⊗ 1 ○ 2 ○ 3 ○ 4

4) एकूण **50** प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **2** गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य.

प्रश्न क्र. १ : ग्रीस या देशाच्या कोणत्या राजाने भारतीय भूमीवर २५०० वर्षांपूर्वी आक्रमण केले होते?

१) निकोलाय मनुची **२) ॲलेक्झांडर**
३) टॉमस निकल्स **४) हेन्री ऑक्झिंडन**

प्रश्न क्र. २ : सन १५२६ मध्ये बाबराने कोणत्या सत्तेचा पाया घातला?

१) कुतुबशाही **२) आदिलशाही**
३) निजामशाही **४) मुघल**

प्रश्न क्र. ३ : शिवरायांचे वडील शाहजीराजे यांचा जन्म किती साली झाला?

१) १५९६ २) १५९७ ३) १५९८ ४) १५९९

प्रश्न क्र. ४ : शिवजन्माच्या वेळी शिवनेरी किल्ल्याचे किल्लेदार कोण होते?

१) विश्वासराव **२) निळकंठराव सरनाईक**
३) हंसाजी मोहिते **४) लखुजी जाधवराव**

प्रश्न क्र. ५ : शिवजन्माचे वेळी शहाजीराजे कोणाशी लढायला गेले होते?

१) निजामशहा **२) आदिलशहा**
३) दर्याखान रोहिला **४) लखुजी जाधवराव**

प्रश्न क्र. ६ : १६३६ साली मुर्तझा निजामशाहाला मुघलांच्या हाती सोपवून शाहजीराजांनी कोणाची नोकरी स्वीकारली?

१) मुघल **२) विजापूरची आदिलशाही**
३) कुतुबशाही **४) यापैकी कोणीही नाही.**

प्रश्न क्र. ७ : पुणे परिसराची दैना कोणी उडविली होती?

१) रायाराव **२) अफझलखान**
३) औरंगजेब **४) बहमनी सुलतान**

प्रश्न क्र. ८ : शाहजीराजांनी बाल शिवबाबरोबर पुणे ह्या जहागिरीच्या प्रदेशात बाळकृष्ण हणमंते यांना .... केले.

१) पेशवे **२) मुजुमदार**
३) मजालसी **४) सबनीस**

प्रश्न क्र. ९ : शाहजीराजांकडे पुणे परगणा आणि त्याखालील बारा मावळांची जहागीर होती. जहागीर किंवा जागीर म्हणजे ....

१) स्वतंत्र राजा.
२) बादशहा.
३) वसूल उपभोगण्याचा अधिकार होय.
४) यापैकी काहीही नाही.

प्रश्न क्र. १० : शिवाजी महाराजांच्या काळात गावच्या प्रमुख वतनदारास काय म्हणत?

१) चौगुला **२) कुलकर्णी**
३) येसकर **४) पाटील**

प्रश्न क्र. ११ : शिवाजीराजांनी राजगड बांधण्यापूर्वी त्या डोंगराचे नाव काय होते?

१) गुढ्यादुर्ग **२) मुरुंबदेव**
३) कोंडाणा **४) संग्रामदुर्ग**

प्रश्न क्र. १२ : शिवरायांची संस्कृत भाषेतील मुद्रा कोणत्या आकारात होती?

१) पंचकोनी **२) चौकोनी**
३) षटकोनी **४) अष्टकोनी**

प्रश्न क्र. १३ : 'मर्यादेयं विराजते' या मुद्रेचा अर्थ काय होतो?

१) येथे लिखाण सुरू होते
२) लेखनसमाप्ती
३) हे लिखाण सत्य आहे
४) यापैकी एकही अर्थ नाही

प्रश्न क्र. १४ : सन १६४८ मध्ये कोंढाणा ताब्यात येताच शिवाजीराजांनी .... ह्या गावाजवळचा भुईकोट सुभानमंगळ ताब्यात घेतला.

१) चाकण **२) उदगीर**
२) शिरवळ **४) यापैकी काही नाही.**

प्रश्न क्र. १५ : मुस्तफाखानाने शाहजीराजांना कैद केले. तेव्हा .... हे सहकारी त्यांचेसोबत होते.

१) बाजी जेधे **२) कान्होजी जेधे**
३) गोदाजी जगताप **४) शिवाजी इंगळे**

प्रश्न क्र. १६ : स्वराज्यावरील पहिल्या मोठ्या आक्रमणात फतहखानाचा पराभव शिवरायांनी कोणत्या किल्ल्यावर केला?

१) प्रतापगड **२) पुरंदर**
३) राजगड **४) तोरणा**

प्रश्न क्र. १७ : फतहखानाच्या सैन्याचा मराठ्यांनी पाठलाग केला. तेव्हा झालेल्या चकमकीत शिवाजीराजांचे शूर सरदार .... यांनी बलिदान दिले.

१) कान्होजी जेधे **२) मुरारबाजी**
३) वीर बाजी पासलकर **४) तानाजी मालुसरे**

प्रश्न क्र. १८ : शिवाजीराजांना कोणी पाठविलेल्या पत्रात 'येता जावली जाता गोवली' हे वाक्य आले आहे.

१) अफझलखान **२) चंद्रराव मोरे**
३) बाजी घोरपडे **४) मीर जुमला**

प्रश्न क्र. १९ : १६५५-५६ च्या चंद्रराव मोरे यांच्यावरील स्वारीसाठी शिवाजीराजे स्वतः कोणत्या वाटेने जावळीत उतरले?

१) रडतोंडीचा घाट **२) आंबेनळी घाट**
३) कावळ्या घाट **४) निसणीचा घाट**

प्रश्न क्र. २० : शिवरायांचे पुत्र संभाजीराजे यांचा जन्म कोणत्या किल्ल्यावर झाला?

१) प्रतापगड **२) राजगड**
३) तोरणा **४) पुरंदर**

प्रश्न क्र. २१ : खालीलपैकी कोण औरंगजेबाचा भाऊ नव्हता?

१) दारा शुकोह **२) मुरादबख्श**
३) सुलेमान शुकोह **४) शाह सुजा**

प्रश्न क्र. २२ : औरंगजेबाने सत्ता मिळविण्यासाठी शाहजहानला कैद केले आणि तो .... मध्ये मुघलांचा बादशहा बनला.

१) आग्रा **२) दिल्ली** **३) मथुरा** **४) विजापूर**

प्रश्न क्र. २३ : मध्ययुगात हिंदुस्थानच्या / महाराष्ट्राच्या पश्चिम किनाऱ्यावर नावारुपाला आलेल्या बंदरात खालीलपैकी कोणत्या बंदराचा समावेश नव्हता?

१) दाभोळ **२) राजापूर**
३) न्हावाशेवा **४) वेंगुर्ला**

प्रश्न क्र. २४ : 'तुमच्या मुलाला आवरा आणि त्याला शिक्षा करा' असे शाहजीराजांना कोणत्या दरबारने बजाविले?

१) निजामशाही **२) मुघल**
३) विजापूर **४) गोवळकोंडा**

प्रश्न क्र. २५ : कर्नाटकातील नंदी नावाच्या किल्ल्याच्या पायथ्याशी असलेल्या गावी बांधलेल्या तळ्याचे नाव काय?

१) शाहसागर **२) जिजासागर**
३) मालसमुद्रम **४) भोसलेसागर**

प्रश्न क्र. २६ : शिवाजीराजांतर्फे अफझलखानाशी वाटाघाटी करण्यास शिवरायांनी कोणाला पाठविले?

१) पंताजी गोपीनाथ **२) कृष्णाजी भास्कर**
३) सोनोपंत डबीर **४) मोरोपंत पिंगळे**

प्रश्न क्र. २७ : अफझलखानाचा अंगरक्षक बडा सय्यद याचा वध कोणी केला?

१) जिवा महाला **२) संभाजी कावजी**
३) शिवाजीमहाराज **४) नेताजी पालकर**

प्रश्न क्र. २८ : अफझलखानाच्या वधानंतर आदिलशाहीने कोणत्या सरदाराच्या नेतृत्वाखाली शिवरायांवर फौज पाठविली?

१) सिद्दी मसूद **२) सिद्दी जौहर**
३) हेन्री रिव्हिंग्टन **४) फतहखान**

प्रश्न क्र. २९ : शिवरायांचे खंदे पाठीराखे असणाऱ्या कान्होजी जेधे यांचा १६६० मध्ये कोणत्या गावी मृत्यू झाला?

१) आंबवडे **२) कारी**
३) राजगड **४) पुणे**

प्रश्न क्र. ३० : अश्विन शुद्ध पंचमी शके १५८३ / १६६१ साली तुळजाभवानी या कुलस्वामिनीची स्थापना शिवाजीमहाराजांनी कोणत्या किल्ल्यावर केली?

१) प्रतापगड **२) राजगड**
३) रायगड **४) पुरंदर**

प्रश्न क्र. ३१ : स्वराज्यावर आक्रमण करण्यासाठी आलेला शायस्ताखान किती साली पुण्यात दाखल झाला?

१) १६५९ **२) १६६०** **३) १६६१** **४) १६६२**

प्रश्न क्र. ३२ : शायस्ताखानाच्या फौजेविरुद्ध चाकणचा संग्रामदुर्ग तब्बल ५६ दिवस लढविणाऱ्या शूरवीराचे नाव काय?

१) नेतोजी पालकर **२) तानाजी मालुसरे**
३) प्रतापराव गुजर **४) फिरंगोजी नरसाळा**

प्रश्न क्र. ३३ : २ फेब्रुवारी १६६१ रोजी ------- या मोगली सरदाराचा उंबरखंडात शिवाजीमहाराजांनी पूर्ण पराभव केला.

१) कारतलबखान **२) फतहखान**
३) अफझलखान **४) बाजी घोरपडे**

प्रश्न क्र. ३४ : शिवरायांनी शायस्ताखानावर छापा घातल्यानंतर धास्ती घेऊन किती दिवसांनी शायस्ताखान पुणे सोडून निघून गेला?

१) बारा **२) आठ** **३) पाच** **४) तीन**

प्रश्न क्र. ३५ : शाहजीराजांचा २३ जानेवारी १६६४ रोजी कोणत्या ठिकाणी मृत्यू झाला?

१) विजापूर **२) तंजावूर**
३) होदिगेरे **४) गदग**

प्रश्न क्र. ३६ : तळकोकणातील मालवणजवळच्या ---- या बेटावर शिवाजीमहाराजांनी एका नव्याच जलदुर्गाची उभारणी करून त्याला सिंधुदुर्ग असे नाव दिले.

१) कुरटे   २) नवघर   ३) मुंबई   ४) खांदेरी

प्रश्न क्र. ३७ : औरंगजेबाने १६६४ साली मिर्झाराजांची नेमणूक कशासाठी केली?

१) मिर्झाराजेंना बक्षिसी म्हणून

२) मिर्झाराजे राजपूत होते म्हणून

३) शिवाजीमहाराजांच्या विरोधात मोहीम उघडण्यासाठी

४) मिर्झाराजेंना अनेक भाषा अवगत होत्या म्हणून

प्रश्न क्र. ३८ : मिर्झाराजे जयसिंह स्वतःला कोणत्या कुळातील समजत असत?

१) श्रीकृष्ण   २) सूर्यवंशी

३) प्रभू रामचंद्र   ४) यापैकी कोणतेही नाही.

प्रश्न क्र. ३९ : मिर्झाराजांचा मोठा मुलगा शिवाजीमहाराजांचा आग्र्यातील प्रतिनिधी होता. त्याचे नाव काय?

१) जसवंतसिंह   २) चंद्रसिंह

३) रामसिंह   ४) सूरजसिंह

प्रश्न क्र. ४० : आग्र्याला शिवाजीमहाराजांना कैद करून त्यांची छावणी वेढली. त्याचा प्रमुख कोण होता?

१) फुलादखान   २) अमीनखान

३) राजंदाजखान   ४) जाफरखान

प्रश्न क्र. ४१ : शिवराय आग्रा येथे औरंगजेबाच्या कैदेत पडले ते संवत्सर होते 'पराभव नाम संवत्सर' पण शिवरायांनी चतुराईने त्या कैदेतून आपली सुरक्षित यशस्वी सुटका करून घेतली. तो दिवस होता

१) १७ ऑगस्ट १६६६   २) १२ सप्टेंबर १६६६

३) २० नोव्हेंबर १६६६   ४) १ जानेवारी १६६७

प्रश्न क्र. ४२ : मिर्झाराजे जयसिंहाचा ----- येथे विषप्रयोगाने मृत्यू झाला तो २८ ऑगस्ट १६६७ रोजी.

१) आग्रा   २) पुरंदर

३) बुऱ्हाणपूर   ४) औरंगाबाद

प्रश्न क्र. ४३ : शिवरायांच्या काळात गडकोटांवर किती प्रमुख अधिकारी असायचे?

१) २   २) ३   ३) ४   ४) ५

प्रश्न क्र. ४४ : अनुपुराण हा ग्रंथ कोणी रचला?

१) कवी भूषण   २) रघुनाथपंत हणमंते

३) निश्चलपुरी   ४) परमानंद गोविंद नेवासकर

प्रश्न क्र. ४५ : गोव्यातील कोणत्या मंदिराचा शिवरायांनी जिर्णोद्धार केला?

१) श्रीसप्तकोटेश्वर   २) मंगेशीचा मंगेश

३) कवळ्याची शांतादुर्गा   ४) म्हार्दोळची महालसा

प्रश्न क्र. ४६ : स्वराज्याची राजधानी रायगडाचे स्थापत्य विशारद कोण होते?

१) हिराजी इंदुलकर   २) निंबाळकर

३) सूर्यराव काकडे   ४) प्रतापराव

प्रश्न क्र. ४७ : १६७३ साली पन्हाळा किल्ला जिंकण्याची मोहीम शिवाजीमहाराजांनी कोणावर सोपविली?

१) बाजीप्रभू   २) कोंडाजी फर्जंद

३) तानाजी मालुसरे   ४) मुरारबाजी

प्रश्न क्र. ४८ : छत्रसाल बुंदेला शिवाजी महाराजांकडे कशासाठी आला होता?

१) औरंगजेबाच्या वतीने शिष्टाई करण्यासाठी

२) तह करण्यासाठी

३) नोकरी मागण्यासाठी

४) यापैकी काही नाही.

प्रश्न क्र. ४९ : शिवाजी महाराजांनी कासा बेटावर कोणता जलदुर्ग बांधला?

१) विजयदुर्ग   २) सिंधुदुर्ग

३) जयगड   ४) पद्मदुर्ग

प्रश्न क्र. ५० : दक्षिण दिग्विजयात वेल्लोर जवळच्या टेकड्यांवर शिवाजीमहाराजांनी कोणते दोन किल्ले बांधले?

१) हरिहर, पट्टा   २) साजरा, गोजरा

३) कोरीगड, मानगड   ४) बळवंतगड, भैरवगड

● ● ●

श्री शिवाजी रायगड स्मारक मंडळ

शिवचरित्र स्पर्धा

स्वराज्यरक्षणाचा लढा
इ. ८ वी, ९ वी व १० वी स्तर

दिनांक : शनिवार, १५ फेब्रुवारी २०२०

एकूण गुण : १००
वेळ : १ तास

सूचना :

1) तुमची उत्तरे स्वतंत्रपणे दिलेल्या उत्तरपत्रिकेवर लिहा. त्यासाठी निळे किंवा काळे बॉलपेन वापरावे.

2) प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तरासाठी चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी योग्य उत्तराच्या क्रमांकाचे वर्तुळ रंगवा.

उदा. १ ● २ ○ ३ ○ ४ ○

3) जर तुमचे उत्तर चुकीचे आहे असे वाटल्यास व तुम्हाला दुरूस्त करावयाचे असेल तर चुकीच्या वर्तुळावर पुढे दाखविल्याप्रमाणे फुली मारा व योग्य वर्तुळ रंगवा. एकाच प्रश्नासाठी एकापेक्षा जास्त वर्तुळे रंगविल्यास गुण दिले जाणार नाहीत.

उदा. 1 ⊗ 2 ○ 3 ○ 4 ○

4) एकूण **50** प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **2** गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य.

प्रश्न क्र. १ : छत्रपती शिवाजी महाराजांचे वयाच्या कितव्या वर्षी निधन झाले?

१) ४५ २) ५० ३) ५५ ४) ६०

प्रश्न क्र. २ : शिवरायांनी महाराष्ट्रातील स्वराज्याची धुरा ...... यांनी हाती घ्यावी अशी योजना आखली होती.

१) ताराराणी २) युवराज संभाजी ३) युवराज राजाराम ४) संताजी

प्रश्न क्र. ३ : संभाजीराजांचा जन्म किती साली झाला?

१) १६५७ २) १६५८ ३) १६५९ ४) १६६०

प्रश्न क्र. ४ : शिवरायांनी शंभूराजांच्या शिक्षणासाठी कोणत्या व्यक्तीची नेमणूक केली होती?

१) केशव पंडित २) कवि कलश ३) गागाभट्ट ४) मोरोपंत पिंगळे

प्रश्न क्र. ५ : शिवराय आग्र्याहून निसटले तेव्हा त्यांचेसोबत असलेल्या संभाजीराजांचे वय किती होते?

१) ६ २) ८ ३) १० ४) ९

प्रश्न क्र. ६ : दक्षिण दिग्विजयासाठी कर्नाटक मोहिमेवर जाताना शिवाजीमहाराजांनी युवराज संभाजी यांना श्रृंगारपूर प्रभावळीचे ..... म्हणून नेमले?

१) मामलेदार २) जकातदार ३) सुभेदार ४) वतनदार

प्रश्न क्र. ७ : शिवरायांच्या मृत्यूची वार्ता संभाजीराजांना .... येथे समजली.

१) विशाळगड २) अजिंक्यतारा ३) राजगड ४) पन्हाळा

प्रश्न क्र. ८ : ४ जानेवारी १६८३च्या सुमारास मराठ्यांनी इंग्रजांच्या ..... या जहाजावर हल्ला चढवून त्यांना अद्दल घडविली.?

१) चेअरमन २) प्रेसिडेंट ३) सेक्रेटरी ४) गलबत

प्रश्न क्र. ९ : मध्ययुगामध्ये अरब व्यापारी ..... येथे हल्ले करून तेथील रहिवाशांना कैद करून गुलाम बनवून भारतातील मुस्लीम सत्ताधीशांना विकत असत.

१) आशिया २) युरोप ३) श्रीलंका ४) अफ्रिका

प्रश्न क्र. १० : सभासद बखरकारांनी ..... तोंडी सिद्दीच्या संदर्भात असे वाक्य टाकले आहे की 'घरात जैसा उंदीर तैसा हा सिद्दी शत्रू.'

१) शिवाजीमहाराजांच्या २) संभाजीमहाराजांच्या ३) राजाराममहाराजांच्या ४) रामचंद्रपंत अमात्यांच्या

प्रश्न क्र. ११ : संभाजीराजांनी वेढा दिल्यानंतर घाबरलेल्या जंजिरेकर सिद्दीने कोणाशी संधान बांधून मदत मागितली?

१) आदिलशहा २) औरंगजेब ३) कुतुबशहा ४) निजामशहा

प्रश्न क्र. १२ : इ.स. १६६७ मध्ये पोर्तुगिजांनी उध्वस्त केलेल्या कोणत्या मंदिराचा शिवरायांनी जीर्णोद्धार केला?

१) सप्तकोटेश्वर २) वाडेश्वर ३) मृत्युंजयेश्वर ४) ओंकारेश्वर

प्रश्न क्र. १३ : गोव्याच्या जवळ असलेल्या मराठ्यांच्या ..... किल्ल्यावर पोर्तुगिजांनी हल्ला केल्याचे वर्तमान संभाजीमहाराजांना राजापूरजवळ समजले.

१) फोंडा २) सिंधुदुर्ग ३) विजयदुर्ग ४) तेरेखोल

प्रश्न क्र. १४ : अनेक वर्षांच्या संघर्षानंतरही संभाजीराजांविरुद्ध यश प्राप्त झाले नाही म्हणून मराठ्यांवरची मोहीम स्थगित करून औरंगजेबाने ..... यांच्याविरुद्ध आक्रमण करण्याची मोहीम हाती घेतली.

१) निजामशहा **२) विजापूरचा आदिलशहा**
३) जंजिरेकर सिद्दी **४) पोर्तुगिज**

प्रश्न क्र. १५ : औरंगजेबाने गोवळकोंड्याची कुतुबशाही नष्ट केली, तेव्हा तेथे असलेल्या कुतुबशहाचे नाव काय होते?

१) अब्दुल्लाखान **२) अबुल हसन**
३) मुकर्रबखान **४) शहा आलम**

प्रश्न क्र. १६ : औरंगजेबाविरुद्ध बंड करून संभाजीराजांना आश्रय मागणाऱ्या शहजाद्याचे नाव काय होते?

१) आज्ज्ञम **२) मुअज्ज्ञम**
३) सिकंदर **४) अकबर**

प्रश्न क्र. १७ : खालीलपैकी कोण औरंगजेबपुत्र नव्हता?

१) अकबर **२) शहा आलम**
३) कामबक्ष **४) मुराद**

प्रश्न क्र. १८ : मार्च १६८२च्या सुमारास मुघलांच्या शहाबुद्दीनखानाने नाशिकजवळच्या कुठल्या किल्ल्याला वेढा दिला?

१) रामसेज **२) भास्करगड**
३) अहिवंत **४) पट्टा**

प्रश्न क्र. १९ : महाराष्ट्रात आल्यापासून तीन वर्षे मेहनत घेऊनही निर्णायक विजय न मिळाल्याने औरंगजेबाने काय केले?

१) संभाजीराजांशी तह केला
२) पुन्हा दिल्लीला गेला
३) आदिलशाही आणि कुतुबशाही जिंकून घेतली
४) यापैकी काहीही नाही

प्रश्न क्र. २० : छत्रपती शिवाजीमहाराजांच्या वेळेपासून एकनिष्ठेने स्वराज्याची सेवा करणाऱ्या हंबीरराव मोहित्यांनी किती साली बलिदान दिले?

१) १६८४ २) १६८५ ३) १६८६ ४) १६८७

प्रश्न क्र. २१ : औरंगजेबाने संभाजीराजांना पकडण्यासाठी आपल्या कोणत्या सरदाराला पाठविले?

१) जुल्फिकारखान
२) शेख निजाम उर्फ मुकर्रबखान
३) हिंमतखान
४) कासिमखान

प्रश्न क्र. २२ : औरंगजेबाने आपला सर्वात मोठा शत्रू संभाजीराजाला कैद करून आपल्या समोर उभे केल्याचे बघितल्यानंतर .....

१) त्याने आपला दरबार बरखास्त केला.
२) तो सिंहासनावरून उतरून गुडघे टेकून अल्लाचे आभार मानू लागला.
३) त्याने संभाजीराजांचे कौतुक केले.
४) त्याने राजांना आपला सरदार बनण्याची विनंती केली.

प्रश्न क्र. २३ : संभाजीराजांची ..... या दिवशी निघृण हत्या करण्यात आली.

१) ३ डिसेंबर १६८८ **२) ३ जानेवारी १६८९**
३) ३ फेब्रुवारी १६८९ **४) ३ मार्च १६८९**

प्रश्न क्र. २४ : समर्थ रामदास स्वामींनी डिसेंबर १६८१च्या सुमारास छत्रपती संभाजीमहाराजांना शिवरायांच्या महानतेचे वर्णन करणारे काव्यरुप पत्र पाठविले होते. त्यातील श्लोक पूर्ण करा.
शिवरायांचे कैसे बोलणें। शिवरायांचे कैसे चालणें।
......................। कैसें असे।।

१) सकळ लोक एक करावें
२) शिवरायाचे सलगी देणें
३) चढती वाढती पदवी
४) राज्यसाधनाची लगबग

प्रश्न क्र. २५ : 'सहसा धर्मकृत्यास नाश करू नये. करतील त्यास महापातक आहे' असा उल्लेख छत्रपती संभाजीमहाराजांनी करून घेतलेल्या शिलालेखात आढळतो. हा शिलालेख कोठे आहे?

१) रत्नागिरी **२) रायगड**
३) गोवा **४) पुणे**

प्रश्न क्र. २६ : राजाराममहाराजांना जिंजीकडे जाताना नेमक्या कोणत्या राणीसाहेबांचे सहाय्य झाले?

१) राणी लक्ष्मीबाई **२) राणी सावित्रीबाई**
३) राणी रायबागन **४) राणी चन्नम्मा**

प्रश्न क्र. २७ : जिंजीच्या ३ बालेकिल्ल्यांपैकी कोणते नाव एकाही बालेकिल्ल्याला नव्हते.

१) राजगिरी **२) सूर्यगिरी**
३) चंद्रगिरी **४) कृष्णगिरी**

प्रश्न क्र. २८ : स्वतः जिंजीत अडकले असताना राजाराममहाराजांनी महाराष्ट्रात संघर्ष करणाऱ्या सेनाधिकाऱ्यांच्या मदतीला .... यांस चाळीस हजार सैन्य व एक लाख होनांचा खजिना देऊन पाठविले.

१) रामण्णा **२) केसो त्रिमल**
३) धनाजी जाधव **४) परशुरामपंत प्रतिनिधी**

प्रश्न क्र. २९ : जिंजीच्या वेढ्यात मदत करण्यासाठी औरंगजेबाने आपला वजीर आसदखान याच्याबरोबर कोणत्या शहजाद्याची नेमणूक केली होती?

१) शहजादा अकबर
२) शहजादा अज्ज्ञम
३) शहजादा कामबक्ष
४) शहजादा बेदारबख्त

प्रश्न क्र. ३० : १६९२ च्या सुमारास जिंजीच्या परिसरात झालेल्या जबरदस्त पराभवानंतर जुल्फिकारखानाने राजाराममहाराजांना ... पर्यंत माघार घेऊ देण्याची विनंती केली.

१) वांदिवाश **२) तंजावूर**
३) वेलोर **४) बेळगाव**

प्रश्न क्र. ३१ : मे १६९० च्या सुमारास अबुल खैरखानाचा पराभव करून मराठ्यांनी कोणता किल्ला जिंकला?

१) प्रतापगड **२) अजिंक्यतारा**

३) राजगड **४) लोहगड**

प्रश्न क्र. ३२ : इ.स. ..... च्या सुमारास संताजी घोरपडे यांना मराठ्यांच्या पराक्रमी लष्कराचे सेनापती घोषित केले गेले.

१) १६८९ **२) १६९०**

३) १६९१ **४) १६९२**

प्रश्न क्र. ३३ : १६९२ साली धनाजी जाधव यांनी जिंजीजवळ .... या मुघल सरदाराचा पराभव करून कैद केले.

१) इस्माइलखान मखा **२) जुल्फिकारखान**

३) अलिमर्दाखान **४) शहजादा अज्रम**

प्रश्न क्र. ३४ : तानाजी मालुसरेंसारखा पराक्रम करून १ जुलै १६९३ रोजी ..... यांनी सिंहगड किल्ला जिंकून पुन्हा स्वराज्यात आणला.

१) शंकराजी नारायण **२) सरदार नावजी बलकवडे**

३) आबाजीपंत सबनीस **४) मोरो नारायण**

प्रश्न क्र. ३५ : १६९५ मध्ये पुण्याजवळील बारा मावळांचा कारभार ----- हे पाहात होते.

१) शंकराजी नारायण सचिव

२) नावजी बलकवडे

३) चाफाजी कदम

४) रामचंद्रपंत अमात्य

प्रश्न क्र. ३६ : १६९५ साली संताजी घोरपडे यांची कासिमखानाशी कर्नाटकातील ..... ह्या जवळ लढाई झाली.

१) अदोनी **२) चित्रदुर्ग**

३) गदग **४) वांदिवाश**

प्रश्न क्र. ३७ : अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीत मराठी राज्याचे रक्षण करणारे धुरंधर सेनानी संताजी घोरपडे यांचा ..... साली दुर्दैवी अंत झाला.

१) १६९७ २) १६९८ ३) १६९९ ४) १७००

प्रश्न क्र. ३८ : डिसेंबर १६९७ मध्ये जिंजीच्या किल्ल्यातून सुटका करून घेऊन राजाराममहाराज .... च्या किल्ल्याच्या आश्रयाला आले.

१) रायगड **२) वेलोर**

३) लोहगड **४) पुरंदर**

प्रश्न क्र. ३९ : १६९५च्या सुमारास ..... येथे दोन वर्षांसाठी औरंगजेब बादशहाची छावणी पडली होती.

१) पन्हाळा **२) रामसेज**

३) औरंगाबाद **४) ब्रह्मपुरी**

प्रश्न क्र. ४० : ३ मार्च, १७०० फाल्गुन वद्य नवमी रोजी राजाराममहाराजांचे निधन कोणत्या किल्ल्यावर झाले?

१) पन्हाळा **२) सिंहगड**

३) कोरीगड **४) विशाळगड**

प्रश्न क्र. ४१ : राजाराममहाराजांच्या पत्नी ताराराणी यांच्या वडिलांचे नाव काय होते?

१) प्रतापराव गुजर **२) हंबीरराव मोहिते**

३) तानाजी मालुसरे **४) विठोजी कारके**

प्रश्न क्र. ४२ : ताराबाईंनी आपला अल्पवयीन पुत्र शिवाजी (दुसरे) यांना राज्याभिषेक करून स्वराज्याचा कारभार हाती घेतला तेव्हा ताराबाईंचे वय ..... होते.

१) वीस **२) तेवीस**

३) पंचवीस **४) सत्तावीस**

प्रश्न क्र. ४३ : मार्च १७०६च्या सुमारास धनाजी जाधवांनी गुजरातवर आक्रमण करून मुघलांचे ..... हे संपन्न शहर लुटले.

१) बडोदा **२) सुरत**

३) पोरबंदर **४) जामनगर**

प्रश्न क्र. ४४ : वयाच्या ८९व्या वर्षी अपयशी ठरलेल्या औरंगजेबाचा मृत्यू कोठे झाला?

१) औरंगाबाद **२) नाशिक**

३) पुणे **४) अहमदनगर**

प्रश्न क्र. ४५ : रामचंद्रपंत अमात्यांचे मोरोपंत पिंगळे यांच्याशी कोणते नाते होते?

१) जावई-सासरे **२) मेव्हणे-मेव्हणे**

३) मामा भाचे **४) कोणतेही नाते नव्हते.**

प्रश्न क्र. ४६ : छत्रपती शिवाजीमहाराजांनी रामचंद्रपंतांची अमात्यपदावर वयाच्या .... व्या वर्षी नेमणूक झाली.

१) २० २) २२ ३) २३ ४) २५

प्रश्न क्र. ४७ : शंकराजी नारायण यांचेकडे स्वराज्यातील कोणत्या भागातील मुलुखाचा कारभार सोपविला होता?

१) पूर्व **२) पश्चिम**

३) दक्षिण **४) उत्तर**

प्रश्न क्र. ४८ : औरंगजेबाविरुद्ध झालेल्या संघर्षात अपयशी ठरल्याने त्याचा मुलगा अकबर याने नैराश्याने ..... ची वाट पकडली.

१) जिंजी **२) तुर्कस्तान**

३) इराण **४) श्रीलंका**

प्रश्न क्र. ४९ : औरंगजेबाच्या स्वारीच्या वेळी गोवळकोंड्याचा बादशहा अबुल हसनशी साटेलोटे केल्यामुळे औरंगजेबाने कोणत्या शहजाद्याला सात वर्षे तुरुंगवासाची शिक्षा दिली?

१) अज्रम **२) मुअज्रम**

३) कामबक्ष **४) शहा अलम**

प्रश्न क्र. ५० : मराठ्यांची ताकद ही त्यांच्या ताब्यात असलेल्या ..... एकवटली आहे अशी औरंगजेबाची समजूत होती.

१) संपत्तीत **२) शस्त्रांमध्ये**

३) किल्ल्यांमध्ये **४) सैन्यामध्ये**

●●●

श्री शिवाजी रायगड स्मारक मंडळ

शिवचरित्र स्पर्धा

छत्रपती शिवाजीमहाराज
इ. ११ वी, १२ वी व डिप्लोमा स्तर

दिनांक : शनिवार, १५ फेब्रुवारी २०२० **एकूण गुण : १००** **वेळ : १ तास**

सूचना :

1) तुमची उत्तरे स्वतंत्रपणे दिलेल्या उत्तरपत्रिकेवर लिहा. त्यासाठी निळे किंवा काळे बॉलपेन वापरावे.
2) प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तरासाठी चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी योग्य उत्तराच्या क्रमांकाचे वर्तुळ रंगवा.

उदा. ● १ ○ २ ○ ३ ○ ४

3) जर तुमचे उत्तर चुकीचे आहे असे वाटल्यास व तुम्हाला दुरूस्त करावयाचे असेल तर चुकीच्या वर्तुळावर पुढे दाखविल्याप्रमाणे फुली मारा व योग्य वर्तुळ रंगवा. एकाच प्रश्नासाठी एकापेक्षा जास्त वर्तुळे रंगविल्यास गुण दिले जाणार नाहीत.

उदा. ⊗ 1 ○ 2 ○ 3 ○ 4

4) एकूण **50** प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **2** गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य.

प्रश्न क्र. १ : महाराष्ट्रातील देवगिरीकर यादवांचे राज्य सन ...... मध्ये संपुष्टात आले.

१) ११९४ २) १२९४ ३) १३९४ ४) १४९४

प्रश्न क्र. २ : मध्ययुगीन कालखंडात नर्मदेच्या उत्तरेच्या भागास .... या नावाने ओळखले जायचे.

१) दख्खन २) हिंदुस्थान
३) कर्णावती ४) इंद्रप्रस्थ

प्रश्न क्र. ३ : सन १६२९ मध्ये लखूजी जाधवराव आणि त्यांचे पुत्र अचलोजी, रघूजी आणि यशवंतराव यांचा खून कोणी केला?

१) इब्राहिम आदिलशाह २) दर्याखान रोहिला
३) निजामशहा ४) यापैकी कोणीही नाही.

प्रश्न क्र. ४ : शिवजन्माच्या जन्म संवत्सराचे नाव काय होते?

१) शुक्ल २) आनंद ३) रौद्र ४) विलंबी

प्रश्न क्र. ५ : १६३३ मध्ये मुघलांनी निजामशाहीची राजधानी जिंकली. त्याचे नाव काय होते?

१) अहमदनगर २) जुन्नर
३) रायगड ४) दौलताबाद

प्रश्न क्र. ६ : १६३६ सालच्या तहान्वये भीमेच्या उत्तरेकडील प्रदेश कोणाला मिळाला?

१) आदिलशाही २) निजामशाही
३) कुतुबशाही ४) मुघल

प्रश्न क्र. ७ : शाहजीराजांना पुणे परगण्याचा मुकासा मिळाला होता. त्यात किती गावे होती?

१) २५ २) २९० ३) ८०० ४) ७१९

प्रश्न क्र. ८ : शिवबा दहा वर्षांचे झाले असताना त्यांचा विवाह कोणाशी झाला?

१) सगुणाबाई २) सोयराबाई
३) सईबाई ४) सकवारबाई

प्रश्न क्र. ९ : जुन्नरखाली .... मावळे आहेत आणि पुण्याखाली बारा मावळे आहेत.

१) १६ २) १४ ३) १२ ४) १०

प्रश्न क्र. १० : शिवाजी महाराजांच्या काळात बलुतेदार आणि आलुतेदार किती असत?

१) १२ आणि ६ २) १२ आणि १२
३) १८ आणि १२ ४) १२ आणि १८

प्रश्न क्र. ११ : दादाजी कोंडदेव हे शाहजीराजांचे खाजगी नोकर असले तरी ते किल्ले .... नामजाद सुभेदार होते.

१) लोहगड २) विसापूर
३) कोंढाणा ४) राजगड

प्रश्न क्र. १२ : शिवाजी महाराजांच्या कार्यालयातून बाबाजी गुजर यांना शिक्षा करण्यासाठी पाठविलेले पत्र कोणत्या सालातील आहे?

१) १६४४ २) १६४५ ३) १६४६ ४) १६४७

प्रश्न क्र. १३ : शाहजीराजे, जिजामाता यांच्या मुद्रा कोणत्या भाषेत होत्या?

१) मराठी २) संस्कृत ३) उर्दू ४) फार्सी

प्रश्न क्र. १४ : शाहजीराजांना कैद करण्याची जबाबदारी आदिलशाहाने कोणावर सोपविली?

१) मुस्तफाखान २) सिद्दी मसूद
३) फाजलखान ४) मिया रहीम मुहम्मद

प्रश्न क्र. १५ : फतहखानाच्या स्वारीचे वेळी (१६४८-४९) खालीलपैकी कोणता किल्ला शिवरायांच्या राज्यात नव्हता?

१) कोंढाणा २) शिरवळ
३) पुरंदर ४) रोहिडा

प्रश्न क्र. १६ : फतहखानाच्या स्वारीच्या वेळेस पुरंदरावर गोदाजी जगतापने .... ह्याच्या दोन चिरफाकळ्या उडविल्या आणि ठार केले.

१) फाजलखान **२) मुसेखान**
३) फतहखान **४) फरहादखान**

प्रश्न क्र. १७ : १६४९ मध्ये शाहजीराजांच्या सुटकेच्या बदल्यात आदिलशाहाला ही ठिकाणे द्यावी लागली?

१) कंदर्पी **२) बंगळूर**
३) कोंढाणा **४) कंदर्पी, कोंढाणा, बंगळूर ही सर्व**

प्रश्न क्र. १८ : शाहजीराजांबरोबर कैदेतून सुटका झालेले दादाजी कृष्ण लोहोकरे यांना शाहजीराजांनी ....

१) नोकरीतून बडतर्फ केले.
२) शिवाजीराजांना स्वराज्याच्या कार्यात मदत करण्यासाठी पाठविले.
३) पुन्हा आपल्या पदरी ठेवून घेतले.
४) यापैकी काही नाही.

प्रश्न क्र. १९ : जावळीच्या चंद्रराव मोरे यांचा पराभव करून शिवाजीराजांनी जावळी --- या दिवशी जिंकून घेतली.

१) १५ जानेवारी १६५६ **२) १५ ऑगस्ट १६५६**
३) ३ एप्रिल १६८० **४) १९ फेब्रुवारी १६३०**

प्रश्न क्र. २० : शिवाजीराजांनी कोयनेच्या खोऱ्यात भोरप्या डोंगरावर कोणता किल्ला बांधला?

१) प्रतापगड **२) अजिंक्यतारा**
३) पन्हाळा **४) विशाळगड**

प्रश्न क्र. २१ : अफझलखानाच्या हाती लागलेला शहजादा औरंगजेब याला ----- याच्यामुळे सोडून द्यावे लागले.

१) शिवाजीराजे **२) आदिलशाहा**
३) बाजी घोरपडे **४) खान मुहम्मद**

प्रश्न क्र. २२ : बादशहा झाल्यावर औरंगजेबाने स्वतःला कोणता किताब घेतला?

१) शहेनशहा **२) आलमगीर**
३) बादशहा **४) यापैकी कोणताच नाही.**

प्रश्न क्र. २३ : शिवाजीमहाराजांनी स्वतंत्र मराठी आरमाराचा प्रारंभ १६५७ मध्ये ------ येथे केला.

१) कल्याण-भिवंडी-पेण **२) देवगड, विजयदुर्ग**
३) सिंधुदुर्ग **४) मुरूड-जंजिरा**

प्रश्न क्र. २४ : रुय लेंताव व्हिएगश आणि त्याचा मुलगा फेर्नाव व्हिएगश या दोघांनी ३४० .... कारागिरांच्या मदतीने मराठ्यांना २० लढाऊ गलबते बांधून दिली.

१) डच **२) इंग्रज** **३) पोर्तुगिज** **४) सिद्दी**

प्रश्न क्र. २५ : अफझलखानाच्या बाजूने शिवरायांवरील मोहीमेत मावळातील उन्नवळीचे ----- हे देशमुख सामील झाले होते.

१) कान्होजी जेधे **२) कृष्णाजी बांदल**
३) चंद्रराव मोरे **४) खंडोजी खोपडे**

प्रश्न क्र. २६ : अफझलखानाचे मस्तक कोणी कापले?

१) शिवाजीमहाराज **२) जिवा महाले**
३) संभाजी कावजी **४) यंसाजी कंक**

प्रश्न क्र. २७ : अफझलखानाच्या निर्दालनानंतर प्रतापगडाहून निघालेल्या शिवाजीराजांनी पन्हाळगड --- रोजी जिंकला.

१) २८ नोव्हेंबर १६५९ **२) १० नोव्हेंबर १६५९**
३) १३ जुलै १६६० **४) ५ एप्रिल १६६३**

प्रश्न क्र. २८ : आंगद हनुमान रघुनाथाला। तैसे जेधे बांदल शिवाजी राजाला।। ही औळ लिहिणारा शाहीर कोण होता?

१) शाहीर भूषण **२) शाहीर अज्ञानदास**
३) शाहीर परमानंद **४) यापैकी कोणीही नाही.**

प्रश्न क्र. २९ : राजापूर येथील इंग्रजांची वखार लुटून हेन्री रिव्हिंग्टन, रँडॉल्फ टेलर, रॉबर्ट फेराण्ड, रिचर्ड नेपियर, रिचर्ड टेलर, फिलिप गिफर्ड, रॉबर्ट वार्ड, विलियम मिंघॅम यांना पकडून शिवरायांनी कोणत्या किल्ल्यावर कैदेत ठेवले?

१) मानगड **२) सोनगड**
३) चांभारगड **४) रायगड**

प्रश्न क्र. ३० : प्रतापगडावर शिवाजीराजांनी ------ भवानीदेवीच्या मूर्तीची स्थापना केली.

१) अफझलखान वधापूर्वी
२) अफझलखान वधानंतर
३) आग्रा येथून परत आल्यावर
४) दक्षिण दिग्विजयानंतर

प्रश्न क्र. ३१ : चाकणचा किल्ला शायस्ताखानाच्या मुघल सैन्याशी किती दिवस लढला?

१) ५२ **२) ५६** **३) ६०** **४) ६६**

प्रश्न क्र. ३२ : ज्यांनी अगदी लहानपणापासून लालमहाल पाहिला आहे असे .... हे महाराजांचे लहानपणीचे सवंगडी शायस्ताखानाच्या छाप्याच्या वेळी सोबत होते.

१) तानाजी मालुसरे **२) मुरारबाजी**
३) चिमणाजी देशपांडे **४) यापैकी कोणीही नाही.**

प्रश्न क्र. ३३ : शिवाजीराजांनी सुरतेची पहिली लूट केली, तेव्हा सुरतेचा मोगली किल्लेदार व कारभारी ------ हा होता.

१) अफझलखान **२) शायस्ताखान**
३) सर्जाखान **४) इनायतखान**

प्रश्न क्र. ३४ : 'माझ्या भूमीचे रक्षण करणे हे माझे आद्य कर्तव्य आहे' अशा आशयाचे पत्र शिवाजीमहाराजांनी कोणाला लिहिले?

१) इंग्रज **२) आदिलशाहा**
३) मुघल **४) पोर्तुगिज**

प्रश्न क्र. ३५ : ''शेरखानाने आमची होळीची शिकार घालविली.'' असे शिवाजीमहाराज कोणत्या स्वारीच्या वेळेस म्हणाले?

१) सूरत **२) बसरूर**
३) जंजिरा **४) कल्याण-भिवंडी**

प्रश्न क्र. ३६ : मिर्झाराजे जयसिंह वयाच्या कितव्या वर्षी जहांगिराच्या सेवेत सामील झाले होते?

१) ८ २) १२ ३) १६ ४) २०

प्रश्न क्र. ३७ : पुरंदर किल्ल्याचे कोणते विभाग मानले जातात?

१) वज्रगड/रुद्रमाळ २) माची

३) बालेकिल्ला ४) हे सर्व भाग

प्रश्न क्र. ३८ : ''असा शिपाई खुदाने पैदा केला.'' असे उद्गार कोणी कोणाबद्दल काढले?

१) उदयभानने तानाजींबद्दल

२) मिर्झाराजांनी बाजीप्रभुंबद्दल

३) मिर्झाराजांनी मुरारबाजींबद्दल

४) दिलीरखानाने मुरारबाजींबद्दल

प्रश्न क्र. ३९ : शिवरायांचे आग्रा शहरात औरंगजेबातर्फे स्वागत कोणी केले?

१) मिर्झाराजे जयसिंह २) रामसिंग

३) मुन्शी गिरधरलाल ४) यापैकी कोणीही नाही

प्रश्न क्र. ४० : इराणच्या बादशहाने पाठविलेल्या पत्रात औरंगजेबाचे वर्णन 'बापाला पकडून ठेवणारा' असे केले आहे. ह्यासाठी पत्रात कोणता शब्द वापरला आहे?

१) आलमगीर २) पिदरगीर

३) अमीर उल उमरा ४) शिकंदे बुनियादे बुतान

प्रश्न क्र. ४१ : मिर्झाराजांचा मृत्यू झाल्यानंतर त्यांचा साथीदार उदयराज मुन्शी यांनी इस्लाम धर्म स्वीकारल्यावर कोणते नाव घेतले?

१) शहरयारखान २) तलिरयारखान

३) मुहम्मद कुलीखान ४) दिलीरखान

प्रश्न क्र. ४२ : मराठी सैन्यात ज्याला घोडे सरकारातून मिळत त्यास काय म्हणत?

१) शिलेदार २) हवालदार

३) बारगीर ४) नाईक

प्रश्न क्र. ४३ : गडकोटांच्या दुरुस्तीकरीता किती होन राखीव निधीची तरतूद महाराजांनी केली होती?

१) एक लाख पंचवीस हजार

२) एक लाख पन्नास हजार

३) एक लाख पंच्याहत्तर हजार

४) दोन लाख

प्रश्न क्र. ४४ : ग्रंथ व लेखक, अशा खालील जोड्यांपैकी नेमकी कोणती जोडी चुकीची आहे?

१) शिवभारत – परमानंद गोविंद नेवासकर

२) कवी भूषण – शिवराज भूषण

३) करण कौस्तुभ – कृष्ण ज्योतिषी

४) गागाभट्ट – शिवप्रशस्ती

प्रश्न क्र. ४५ : औरंगजेबाच्या आज्ञेवरून खालीलपैकी हिंदूंचे कोणते पवित्र मंदिर पाडले गेले नाही?

१) अयोध्येचे राम मंदिर

२) वाराणसीचे काशीविश्वेश्वर मंदिर

३) मथुरेतील केशवराय मंदिर

४) यापैकी एकही नाही.

प्रश्न क्र. ४६ : सरदार तानाजी मालुसरे यांच्या पराक्रमामुळे सिंहगड किल्ला किती साली स्वराज्यात आला?

१) १६६७ २) १६७० ३) १६७३ ४) १६७६

प्रश्न क्र. ४७ : कोंडाजी फर्जंद यांनी किती मावळ्यांच्या सहाय्याने पन्हाळा किल्ला जिंकून घेतला?

१) सोळाशे २) सहाशे

३) साठ ४) सोळा हजार

प्रश्न क्र. ४८ : प्रतापराव गुजर सेनापतींचा बहलोलखान याच्याशी झुंज घेताना कोठे मृत्यू झाला?

१) पन्हाळा २) नेसरी

३) पावनखिंड ४) रायगड

प्रश्न क्र. ४९ : मार्च १६७७ मध्ये पूर्वीचे वैर विसरून एकत्र येण्यासाठी महाराजांनी मुधोळकर बाजी घोरपड्यांचे चिरंजीव यांना पत्र लिहिले. त्यांचे नाव काय?

१) संताजी घोरपडे २) मालोजी घोरपडे

३) बाबाजी घोरपडे ४) धनाजी घोरपडे

प्रश्न क्र. ५० : राजाराममहाराजांची पत्नी जानकी कोणाची मुलगी होती?

१) कान्होजी जेधे २) नेतोजी पालकर

३) प्रतापराव गुजर ४) सूर्यराव काकडे

● ● ●

श्री शिवाजी रायगड स्मारक मंडळ

शिवचरित्र स्पर्धा

स्वराज्यरक्षणाचा लढा
पदवी व पदव्युत्तर स्तर

दिनांक : शनिवार, १५ फेब्रुवारी २०२०

एकूण गुण : १००
वेळ : १ तास

सूचना :

1) तुमची उत्तरे स्वतंत्रपणे दिलेल्या उत्तरपत्रिकेवर लिहा. त्यासाठी निळे किंवा काळे बॉलपेन वापरावे.

2) प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तरासाठी चार पर्याय दिलेले आहेत. त्यापैकी योग्य उत्तराच्या क्रमांकाचे वर्तुळ रंगवा.

उदा. ● १ ○ २ ○ ३ ○ ४

3) जर तुमचे उत्तर चुकीचे आहे असे वाटल्यास व तुम्हाला दुरूस्त करावयाचे असेल तर चुकीच्या वर्तुळावर पुढे दाखविल्याप्रमाणे फुली मारा व योग्य वर्तुळ रंगवा. एकाच प्रश्नासाठी एकापेक्षा जास्त वर्तुळे रंगविल्यास गुण दिले जाणार नाहीत.

उदा. ⊗ 1 ○ 2 ○ 3 ○ 4

4) एकूण **50** प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **2** गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य.

प्रश्न क्र. १ : श्री शिवछत्रपतींचे अकाली निधन नेमके कोणत्या तिथीला झाले?

१) फाल्गुन वद्य तृतीया २) वैशाख शुद्ध द्वितीया
३) चैत्र शुद्ध पौर्णिमा ४) ज्येष्ठ शुद्ध चतुर्दशी

प्रश्न क्र. २ : संभाजीराजांनी दि. ...... रोजी रायगडावर राज्याभिषेक करून स्वतःस छत्रपती घोषित केले?

१) १६ जानेवारी १६८१
२) १६ जानेवारी १६८२
३) १६ डिसेंबर १६८०
४) यापैकी कोणतीही नाही.

प्रश्न क्र. ३ : संभाजीराजांनी राजनीतीवरील .... या संस्कृत ग्रंथाची निर्मिती केली?

१) नखशिख २) बुधभूषणम्
३) सातशतक ४) यापैकी कोणताही नाही.

प्रश्न क्र. ४ : १६७३ साली रायगडावर संभाजीराजांनी रायगडावर इंग्रजांचा वकील ...... याच्याशी वाटाघाटी केल्या.

१) हेन्री ऑक्झिडन २) टॉमस निकल्स
३) प्रॉथर ४) लॅमिंग्टन

प्रश्न क्र. ५ : औरंगजेबाविरुद्धच्या संघर्षात इंग्रजांकडून मदत व्हावी म्हणून संभाजीराजांनी ..... मध्ये इंग्रजांशी मैत्रीचा तह केला.

१) डिसेंबर १६८४ २) नोव्हेंबर १६८४
३) ऑक्टोबर १६८४ ४) सप्टेंबर १६८४

प्रश्न क्र. ६ : पोर्तुगिजांनी व्यापाराच्या नावाखाली भारतात प्रवेश करून सत्ता प्रस्थापित केली. त्यांच्या राज्याला ..... असे म्हटले जात होते?

१) बागलाण २) बारदेश
३) फिरंगाण ४) खानदेश

प्रश्न क्र. ७ : संभाजीराजांनी १० जुलै १६८३ च्या सुमारास कोणाच्या नेतृत्वाखाली मध्य कोकणातील रेवदंडा चौलच्या किल्ल्यांवर आक्रमण करावयास आपले सैन्य पाठविले?

१) सोनोपंत डबीर २) हंबीरराव मोहिते
३) दादाजी रघुनाथ प्रभू ४) निळोपंत पेशवे

प्रश्न क्र. ८ : फोंडा किल्ल्यावरील मोहीमेत शंभूछत्रपतींनी स्वतःचा घोडा कोणत्या नदीच्या खाडीत घातला?

१) कुंडलिका २) मांडवी
३) शास्त्री ४) वसिष्ठी

प्रश्न क्र. ९ : संभाजीराजांच्या आक्रमणाने घाबरलेल्या पोर्तुगिजांनी शरण येऊन केलेल्या तहात पुढील अटी मान्य केल्या.

१) मराठ्यांच्या मुलुखावर आक्रमण करणार नाही.
२) हिंदुंवर अत्याचार करणार नाही.
३) धर्मांतरण करणार नाही.
४) पर्याय क्र. १,२ आणि ३ मधील सर्व

प्रश्न क्र. १० : संभाजीराजे जंजिरेकर सिद्दीविरुद्धची मोहीम अंतिम टप्प्यात आली असतानाही स्थगित करून मुघलांविरुद्ध ..... कडे निघाले.

१) दीव, दमण २) विजापूर
३) पन्हाळा ४) कल्याण, भिवंडी

प्रश्न क्र. ११ : शंभूछत्रपतींचे विश्वासू सेनापती हंबीरराव मोहिते यांचा मृत्यू मुघली सरदार सर्जाखानाशी लढताना कोणत्या परिसरात झाला?

१) रायगड २) वाई
३) सातारा ४) कोल्हापूर

प्रश्न क्र. १२ : मुघलांच्या सैन्याने संभाजीराजांना ...... जवळ पकडले.

१) पोलादपूर **२) मंडणगड**
३) मलकापूर **४) संगमेश्वर**

प्रश्न क्र. १३ : संभाजीराजांना पकडले तेव्हा झालेल्या धुमश्चक्रीत मराठा सरनोबत ..... यांनी प्राणांचे बलिदान दिले.

१) जिवा महाले **२) संताजी घोरपडे**
३) म्हाळोजी घोरपडे **४) कवी कलश**

प्रश्न क्र. १४ : संभाजीमहाराजांच्या कारकिर्दीत न्यायाधीश म्हणून कोणाला नियुक्त केले गेले?

१) प्रल्हाद निराजी **२) खंडोबल्लाळ**
३) दत्ताजी त्रिमल **४) शंकराजी नारायण**

प्रश्न क्र. १५ : छत्रपती संभाजीमहाराजांनी बाकरे शास्त्रींना २४ ऑगस्ट १६८० रोजी दिलेल्या संस्कृत भाषेतील दानपत्रात 'हिंदू धर्म जीर्णोद्धार करणारे, म्लेंच्छांचा विनाश करणारे' असे वर्णन कोणासाठी केले आहे.

१) आपले पणजोबा मालोजीराजे
२) आपले आजोबा शहाजीराजे
३) सरसेनापती हंबीरराव मोहिते
४) आपले वडील छत्रपती शिवाजीमहाराज

प्रश्न क्र. १६ : 'तुमची चाकरी हिमतीची पाहून आम्ही संतोषाने ही देणगी देत आहोत' असे गौरवोद्गार संभाजीराजांनी कोणाला उद्देशून काढले?

१) धनाजी जाधव **२) शंकराजी नारायण**
३) हंबीरराव मोहिते **४) संताजी घोरपडे**

प्रश्न क्र. १७ : ''संभाजी हा शिवाजीपेक्षा औरंगजेब आणि मुघलांसाठी दहापटीने अधिक त्रासदायक शत्रू ठरला'' असे कोणत्या समकालीन मुघल इतिहासकाराने म्हटले आहे?

१) खाफीखान **२) भीमसेन सक्सेना**
३) साकी मुस्तैदखान **४) रामचंद्रपंत अमात्य**

प्रश्न क्र. १८ : पन्हाळ्यावरून सुटका करून घेऊन राजाराममहाराज जिंजीला ..... च्या सुमारास सुखरुप पोहोचले.

१) १ सप्टेंबर १६८९ **२) १ ऑक्टोबर १६८९**
३) १ नोव्हेंबर १६८९ **४) १ डिसेंबर १६८९**

प्रश्न क्र. १९ :. राजाराममहाराजांनी जिंजीच्या किल्ल्याचा आश्रय घेतला असताना त्याला वेढा देणाऱ्या मुघल सरदाराचे नाव काय होते?

१) कासिमखान **२) जुल्फिकारखान**
३) अलिमर्दाखान **४) सर्जाखान**

प्रश्न क्र. २० : एप्रिल १६९० च्या सुमारास संताजी घोरपडेंनी साताऱ्याच्या किल्ल्याजवळ कोणत्या मुघल सरदाराचा पराभव केला?

१) असदखान **२) सर्जाखान**
३) जाननिसारखान **४) तहव्वूरखान**

प्रश्न क्र. २१ : जिंजीला जाताना राजाराममहाराजांना मदत केली म्हणून राणी चन्नम्मावर औरंगजेबाने जाननिसारखानाला आक्रमणासाठी पाठविले. त्याचा वाटेतच पराभव कोणी केला?

१) संताजी घोरपडे **२) नेमाजी शिंदे**
३) धनाजी जाधव **४) रामचंद्रपंत अमात्य**

प्रश्न क्र. २२ : जिंजीच्या किल्ल्यातील वेढ्याला मदत म्हणून १६९१ साली औरंगजेबाने कोणाला पाठविले?

१) असदखान आणि कामबक्ष
२) असदखान आणि सर्जाखान
३) सर्जाखान आणि कामबक्ष
४) असदखान आणि खैरखान

प्रश्न क्र. २३ : औरंगजेबाने राजगड किल्ल्यावर किल्लेदार म्हणून नेमलेल्या मुघल सरदाराचे नाव काय होते? (ज्याने तो किल्ला न लढवताच मराठ्यांना दिला)

१) रुहुल्लाखान **२) शहाबुद्दीनखान**
३) अबुल खैरखान **४) मातब्बरखान**

प्रश्न क्र. २४ : ''राजश्री राजाराममहाराजांनी कर्नाटकात जाऊन प्रकट होऊन लष्कर जमाव केला ...... आता श्रीकृपेने आपल्या राज्याचा मामला थाटत चालला आहे' ही वाक्ये कोणाच्या पत्रात आली आहेत?

१) महादजी शामराज
२) रामचंद्रपंत अमात्य
३) शंकराजी नारायण सचिव
४) धनाजी जाधव

प्रश्न क्र. २५ : १६९२ साली संताजी घोरपडे यांनी अलिमर्दाखान याचा ..... किल्ल्याच्या परिसरात पराभव करून कैद केले.

१) जिंजी **२) गोवळकोंडा**
३) विजापूर **४) कावेरीपाक**

प्रश्न क्र. २६ : मुघलांनी जिंकलेला पन्हाळा पुन्हा स्वराज्यात कोणी आणला?

१) परशुराम त्र्यंबक (प्रतिनिधी)
२) रामचंद्रपंत अमात्य
३) धनाजी जाधव
४) संताजी घोरपडे

प्रश्न क्र. २७ : राजाराममहाराज जिंजीमध्ये असताना तंजावूर येथे कोणती व्यक्ती अधिपती होती किंवा त्यांचे राज्य होते?

१) शहाजीराजे **२) व्यंकोजीराजे**
३) संभाजीराजे **४) मालोजीराजे**

प्रश्न क्र. २८ : ''आम्ही मराठ्यांनी मुघलांविरुद्ध आजपर्यंतच्या संघर्षात पूर्ण विजय मिळविला आहे. .... '' असे पत्र छत्रपती राजाराममहाराजांनी कोणाला पाठविले?

१) औरंगजेब
२) रामचंद्रपंत अमात्य
३) मद्रासचा इंग्रज गव्हर्नर
४) तंजावूरकर शहाजीराजे

प्रश्न क्र. २९ : रायगड, राजगड, सिंहगड, पुरंदर, तोरणा, रोहिडा हे महत्त्वाचे किल्ले मुघलांच्या ताब्यात गेल्यामुळे काही काळ शंकराजी नारायण पंतसचिव यांनी कोणत्या किल्ल्यावरून पुणे प्रांत व बारा मावळांचा कारभार पाहिला?

१) मल्हारगड **२) कोरीगड**
३) राजमाची **४) लोहगड**

प्रश्न क्र. ३० : १६९५ साली संताजी घोरपडे यांच्याशी झालेल्या लढाईत पराभूत झाल्यानंतर कासिमखानाने ..... च्या गढीचा आश्रय घेतला.

१) चाकण **२) कावेरीपाक**
३) मलठण **४) दोड्डेरी**

प्रश्न क्र. ३१ : जानेवारी १६९६ मध्ये बसवापट्टणजवळ झालेल्या लढाईत .... हा मुघल सरदार संताजी घोरपडेंकडून मारला गेला.

१) इस्माइलखान **२) सर्जाखान**
३) हिंमतखान **४) असदखान**

प्रश्न क्र. ३२ : ''जिंजीच्या परिसरात मराठ्यांची संख्या वाढतच चालली असून आता इथून ते अन्य भागातही सैन्य पाठवित आहेत. ..... लवकरच इथे मराठ्यांचे संपूर्ण वर्चस्व निर्माण होईल.'' असा उल्लेख कोणाच्या पत्रात आहे.

१) जुल्फिकारखान **२) तंजावूरचे शहाजीराजे**
३) शहजादा कामबक्ष **४) मद्रासकर इंग्रज**

प्रश्न क्र. ३३ : ऑगस्ट १६९८ मध्ये धनाजी जाधव यांच्या नेतृत्वाखाली मराठ्यांनी मुघलांचे संपन्न शहर ..... लुटून फस्त केले.

१) औरंगाबाद **२) सूरत**
३) बुऱ्हाणपूर **४) आग्रा**

प्रश्न क्र. ३४ : १६९८ मध्ये मुघलांच्या ताब्यातील नंदुरबार शहरावर ..... या मराठा सरदाराने जबरदस्त हल्ला केला.

१) नेमाजी शिंदे
२) राव दल्पत बुंदेला
३) परशुरामपंत प्रतिनिधी
४) बहिर्जी घोरपडे

प्रश्न क्र. ३५ : ४ जून १६९१ रोजी हणमंतराव घोरपडे व कृष्णाजी घोरपडे ह्या मुघलांकडून पुन्हा स्वराज्यात येऊ इच्छिणाऱ्या सरदारांना पाठविलेल्या पत्रात राजाराममहाराजांनी दिल्ली जिंकल्यावर किती होन देण्याचे आश्वासन दिले होते?

१) २,५०,००० **२) ६२,५००**
३) १,२५,००० **४) १,७५,०००**

प्रश्न क्र. ३६ : महाराणी ताराबाई यांच्या माहेरचे आडनाव काय होते?

१) घोरपडे **२) जाधव**
३) मोहिते **४) शिंदे**

प्रश्न क्र. ३७ : वाकीनखेड्याचे संस्थानिक कोण होते? (त्यांचा पराभव १७०५ मध्ये औरंगजेबाने केला)

१) नाझरअली **२) जयचामराज वाडियार**
३) पेड्डापिडीयानायक **४) पेरुमलनायक**

प्रश्न क्र. ३८ : औरंगजेबाचे निधन ..... रोजी अहमदनगरजवळ भिंगार येथे झाले.

१) २० जानेवारी १७०७
२) २० फेब्रुवारी १७०७
३) २० मार्च १७०७
४) २० एप्रिल १७०७

प्रश्न क्र. ३९ : औरंगजेबाच्या खास सजविलेल्या तंबूला काय संबोधत?

१) तख्तेरवाँ **२) शामियाना**
३) गुलालबार **४) खाशाचा तंबू**

प्रश्न क्र. ४० : सज्जनगड जिंकल्यावर औरंगजेबाने त्याचे कोणते नाव रुढ केले?

१) नवरसतारा **२) आजमतारा**
३) किलीद-इ-फतह **४) फुतुहुल्हौब**

प्रश्न क्र. ४१ : १६९२ मध्ये जिंजीच्या पायथ्याशी धनाजी जाधवांनी ..... ह्या मुघल सरदाराचा पराभव केला.

१) अलिमर्दाखान **२) कासिमखान**
३) इस्माइलखान **४) जाननिसारखान**

प्रश्न क्र. ४२ : आपण नेमाजी शिंदेंचा पराभव केला अशी खोटी बातमी बादशहाला पाठविणाऱ्या ..... याची 'सिपाहसालार' ही पदवी वस्तुस्थिती समजल्यावर औरंगजेबाने काढून घेतली.

१) फिरोजजंग **२) जुल्फिकारखान**
३) हुसेन अलिखान **४) हिंमतखान**

प्रश्न क्र. ४३ : ''मोगलांचे घोडे पाण्यावर आले असता पाणी न पीत त्यांस मोंगली लोकांनी काय म्हणावे जे, पाण्यामध्ये धनाजी व संताजी दिसतो की काय? असे कोणी लिहिलेल्या बखरीत म्हटले आहे?

१) सभासद
२) रामचंद्रपंत अमात्य
३) मल्हार रामराव चिटणीस
४) भीमसेन सक्सेना

प्रश्न क्र. ४४ : रामचंद्रपंत अमात्य आणि अण्णाजी दत्तो सचिव यांनी महसुलासाठी नियम ठरवून सुरु केलेली ..... ही व्यवस्था शेतकरी बांधवांसाठी सुखकारक ठरली.

१) करबंदी **२) धाराबंदी**
३) शेतसाराबंदी **४) वतनदारी**

प्रश्न क्र. ४५ : सलग पाच छत्रपतींच्या सेवेत असलेल्या रामचंद्रपंत अमात्यांनी महाराष्ट्राला ललामभूत असणारा .... हा अद्वितीय ग्रंथ निर्माण केला.

१) मराठा कुळाचा इतिहास
२) आज्ञापत्र
३) बुधभूषणम्
४) सातशतक

प्रश्न क्र. ४६ : औरंगजेबाला दक्षिण हिंदुस्थानचा सुभेदार म्हणून प्रथम किती साली नेमले गेले?

१) १६३२ २) १६३६ ३) १६४० ४) १६४४

प्रश्न क्र. ४७ : दिल्लीची सत्ता बळकविण्यासाठी औरंगजेबाने आपल्या भावांपैकी कोणाची हत्या केली?

१) मुराद

२) दारा

३) शुजा

४) पर्याय क्र. १,२,३ मधील तिघेही

प्रश्न क्र. ४८ : १६८६ साली विजापूरच्या आदिलशहाने शरणागती पत्करल्यावर औरंगजेबाने काही काळ त्याला कोणत्या किल्ल्यातील तुरुंगात ठेवले?

१) पन्हाळा **२) दौलताबाद**

३) गोवळकोंडा **४) नळदुर्ग**

प्रश्न क्र. ४९ : मराठ्यांविरुद्धच्या युद्धात औरंगजेबाचा निधी आणि आणि संपत्ती संपली. त्यामुळे ..... प्रांतातून आलेल्या महसूलावर त्याचे कसेबसे भागविले जायचे.

१) माळवा २) विजापूर ३) काश्मीर ४) बंगाल

प्रश्न क्र. ५० : 'संपूर्ण राज्यावर आता मराठ्यांचे वर्चस्व प्रस्थापित झाले. त्यांनी सर्व रस्त्यांची नाकेबंदी केली.' हे वर्णन कोणत्या मुघल इतिहासकाराने लिहिले आहे.

१) निकोलाय मनुची

२) भीमसेन सक्सेना

३) खाफीखान

४) हमीदउद्दीनखान

● ● ●